

สถิติชี้ว่าไทยใช้สารเคมีทางการเกษตรเป็นอันดับที่ 5 ของโลก แต่เมื่อเปรียบเทียบการใช้ต่อพื้นที่แล้วปรากฏว่า ไทยนำเข้าสารเคมีสูงเป็นอันดับที่ 1!!! ดังนั้นการที่เครือข่ายเพื่อระงับสารเคมีทางการเกษตร เรียกร้องให้ระงับการขึ้นทะเบียนสารเคมีกำจัดศัตรูพืชร้ายแรง 4 ชนิด จึงเป็นเพียงยอดภูเขาน้ำแข็งของปัญหาการใช้สารเคมีอันตรายของภาคเกษตรกรรมที่เข้าขั้นวิกฤติ ภายใต้อิทธิพลและความสับสนซับซ้อนของปัญหาที่ก่อกวนชีวิตเกษตรกร พุทธิโลก และสิ่งแวดล้อมมากกว่า 50 ปี

คำป้ันขึ้นทะเบียน 4 สารเคมีอันตราย

ไทยแบบตนเอง ไม่ส่งพืชผักออกนอก

กลางเดือนมกราคม 2554 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศระงับการส่งออกพืชผักไทย 16 ชนิด ไปตลาดยุโรปชั่วคราว เป็นการ “แบน” ตัวเองก่อนจะถูกสหภาพยุโรป (อียู) ห้ามนำเข้า เนื่องจากมีสารเคมีประเภทกำจัดศัตรูพืชที่อียูห้ามใช้ตกค้างเกินมาตรฐานต้นเดือนกรกฎาคม 2554 พืชผักไทยอีกหลายชนิดถูกห้ามนำเข้าเด็ดขาด เพราะตรวจพบสารพิษต้องห้ามถึง 15 รายการ 6 รายการเป็นสารพิษร้ายแรงที่สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป รวมถึงหลายประเทศทั่วโลกห้ามใช้

ในจำนวนนี้ มี 4 ชนิดที่ยังใช้และขายกันเกลื่อนคือ คาร์โบฟูราน, เมโทมิล, ไดโครโตฟอส และอีพีเอ็น มียอดการนำเข้าในปี 2553 เกือบ 7 ล้านกิโลกรัม มูลค่าประมาณ 550 ล้านบาท

ระเบิดจากอียูที่ “ทิ้งบอมบ์” พืชผักไทย 2 ลูกซ้อน ทำเอาหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องและแวดวง การส่งออกพืชผักผลไม้ “เดินเป็น

เจ้าเข้า” ในขณะที่ “เครือข่ายวิชาการเตือนภัยสารเคมีเกษตรประเทศไทย” (คสท.) ตั้งคำถามว่าทำไมหน่วยงานรัฐจึงตื่นตัวเฉพาะสารพิษที่ตกค้างในผักส่งออกเท่านั้น

ทั้งๆ ที่พืชผักที่กินที่ขายกันอยู่ในประเทศ ปนเปื้อนสารพิษในระดับอันตรายกว่าหลายเท่า

ที่สำคัญกรมวิชาการเกษตร ก็รู้จักฤทธิ์เดชของยากำจัดศัตรูพืชทั้ง 4 ชนิดข้างต้นดี จึงได้จับไปใส่ไว้ใน “บัญชีจับตามองเป็นพิเศษ” (Watch List) พร้อมกับพวก รวม 11 ชนิด เนื่องจากเป็นสารในกลุ่ม 1A (พิษร้ายแรง

ตารางแสดงการใช้และพิษของยากำจัดศัตรูพืชอันตราย 4 ชนิด

	คาร์โบฟูราน	เมโทมิล	ไดโครโตฟอส	อีพีเอ็น
ปริมาณการนำเข้า ปี 2553 (กก.)	5,301,161	1,550,200	356,908	144,001
ตัวอย่างชื่อทาง การค้าใน ท้องตลาด	ฟูราดาน, คูราแทร์, ค็อกโคโคไค 3 จี, เลมอน 3 จี	แลนเนท, นูดริน, มีโทแม็กซ์, ซาดิสต์, ทโนโท,	กระเจ้า 330, ไมโครเวฟ 24, ไบดริน, คาร์ไบครอน,	อีพีเอ็น, คูมิฟอส
การใช้	ใช้ในพืชหลายประเภท เช่น ข้าว แดงโม ข้าวโพด มะพร้าว ถั่วเหลือง ถั่วฝักยาว แตงกวา กาแฟ ส้ม ฯลฯ เพื่อกำจัดแมลงใน วงกว้าง ทั้งหนอนกอ หนอนแมลงวัน เพลี้ยแป้ง เพลี้ยกระโดด สีน้ำตาล ฯลฯ	ใช้กำจัดแมลงหลาย ประเภท เช่น แมลง ปากกัด ปากดูด เพลี้ย และหนอนชนิดต่างๆ มักใช้ในพืชจำพวกส้ม เขียวหวาน องุ่น ลำไย สตอเบอรี่ กะหล่ำปลี หัวหอม มะเขือเทศ ฯลฯ	กำจัดแมลงประเภท ปากดูด เจาะ หรือ กัดในพืชผักผลไม้ เช่น ข้าว กาแฟ ถั่วฝักยาว ผักกาดหัว อ้อย ค่ะน้า ส้ม ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ฯลฯ	มักใช้เป็นหัวเชื้อและผสม กับสารเคมีเกษตรชนิด อื่นๆ ในการเพาะปลูก เช่น ข้าว ข้าวโพด พืช ตระกูลแตง ไม้ผล ไม้ ดอกไม้ประดับ เพื่อกำจัด แมลงหลายชนิด เช่น หนอนเจาะสมอฝ้าย หนอนกอข้าว แมลงดำ หนาม ฯลฯ
ความเป็นพิษ	อาเจียน เสียการทรงตัว มองไม่ชัด เป็นสารก่อ มะเร็งรุนแรง เซลล์ตับ แบ่งตัวผิดปกติ กระตุ้น ให้เกิดเนื้องอก กลายพันธุ์ อสุจิตาย ทำลายเอนไซม์ ที่เกี่ยวข้องสมอง	คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย ชัก พิษต่อหัวใจ ฮอร์โมนเพศชายลดลง ทำลายท่อในลูกอذنทะเล ทำลายดีเอ็นเอ ทำให้ โครโมโซมผิดปกติ เป็นพิษต่อม้าม	พิษต่อยีน กลายพันธุ์ เกิดเนื้องอก ก่อมะเร็ง พิษต่อไต พิษเรื้อรังต่อ ระบบประสาท ทำลาย ระบบประสาทส่วน กลาง เจ็บเหมือนเข็ม แทง มือเท้าอ่อนล้า	ท้องเสีย แน่นหน้าอก มองไม่ชัด สูญเสีย การทรงตัว ไอ ปอดปวม หยุดการหายใจ ทำลาย ระบบประสาท ไขสันหลังผิดปกติ น้ำหนักสมองลดลง
ประเทศที่ห้ามใช้ และไม่อนุญาต ให้ขึ้นทะเบียน	สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา	สหราชอาณาจักร ตุรกี เยอรมนี ฟินแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินเดีย (ยกเลิบบางสูตร)	อินเดีย ปากีสถาน สิงคโปร์ สหภาพยุโรป แคนาดา ออสเตรเลีย มาเลเซีย	สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ออสเตรเลีย แคนาดา มาเลเซีย สิงคโปร์ พม่า นิวซีแลนด์ เวียดนาม อินเดีย

ที่มา: ฝ่ายข้อมูล มูลนิธิชีววิถี. “เครือข่ายเกษตรบูรณาการ จีเอทีสารเคมี 4 ชนิด”. 29 สิงหาคม 2554. สืบค้นจาก www.biothai.net/node/9890

มาก) และ 1B (พิษร้ายแรง) จากการจัดชั้นขององค์การ
อนามัยโลก แต่ทำไมไม่ประกาศห้ามใช้ ห้ามนำเข้า
เกษตรกรสามารถซื้อหาฆ่าแมลงเหล่านี้ได้ตาม
ท้องตลาด ภายใต้ชื่อการค้าหลากหลาย

ข้อมูล-สถิติที่น่าทึ่ง

ทุกๆ รัฐบาลต่างมุ่งปรารถนาให้ประเทศไทยเป็น
“ครัวโลก” แต่นโยบายและพฤติกรรมการใช้สารเคมี
การเกษตรดูจะ “สวนทาง” โดยสิ้นเชิง ดังนี้

ข้อมูลธนาคารโลก ปี พ.ศ. 2554 ไทยใช้สารเคมี
การเกษตรเป็นอันดับที่ 5 ของโลกคือ 0.86 กิโลกรัม
ต่อเฮกเตอร์¹

รายงานขององค์การอาหารและเกษตรแห่ง
สหประชาชาติ ระบุว่าไทยมีพื้นที่เกษตรกรรม อันดับ
48 ของโลก แต่นำเข้าสารเคมีสูงเป็นอันดับ 1 เฉพาะ
ปี 2553 นำเข้า 117 ล้านกิโลกรัม มูลค่ากว่า 1.8
หมื่นล้านบาท²

ผักผลไม้จาก 70 ประเทศที่ส่งไปสหภาพยุโรป ถูกส่งตรวจสารพิษตกค้างเกินมาตรฐานในเดือนกรกฎาคม 2554 ไทยมีสารพิษตกค้างเป็นอันดับที่ 1 ผักผลไม้ไทย ถูกตรวจพบสารตกค้างมากที่สุดครั้งในโลก³

ไทยอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนการค้าสารเคมี การเกษตรมากถึง 27,126 รายการ ซึ่งอาจจะมากที่สุดในโลก เพราะจีนมี 20,000 รายการ อินโดนีเซีย 1,158 รายการ และเวียดนาม 3,423 รายการ⁴ การมีชื่อการค้ามากมาย เป็นเครื่องมือการขาย ทำให้บริษัทสามารถ หมุนเวียนสับเปลี่ยนชื่อแปลกๆ ใหม่ๆ มาขาย ทั้งที่ ตัวยาหรือสูตรเคมีเป็นตัวเดิม นั่นหมายถึง เกษตรกร ถูกหลอกเพราะรู้ไม่เท่าทันนั่นเอง

ชีวิตดีसार (เคมี) ของเกษตรกรไทย

นับแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับแรก (พ.ศ. 2504-2509) ประกาศใช้ ก็มีแรงผลักดันอย่างเป็นระบบและกว้างขวางจากภาครัฐ ในการเปลี่ยนวิถีการผลิต จากเพื่อกินเพื่อใช้ในครัวเรือน เป็นการผลิตเพื่อขาย โดยส่งเสริมให้ใช้สารเคมีทุกชนิด อาทิ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ยาป้องกันและกำจัด โรคพืช ฯลฯ เพียงไม่นาน ท้องไร่ท้องนาของไทยก็กลายเป็น “ไร่-นาเกษตรเคมี” เต็มรูปแบบ

สถิติที่ผ่านมาชี้ชัดว่า เกษตรกรเองมีความเสี่ยงจากการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะยากำจัดศัตรูพืชซึ่งเพิ่มขึ้นสูงตลอดเวลา กระทรวงสาธารณสุขระบุว่า มีเกษตรกรที่เสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ไม่ปลอดภัยถึง 6 ล้านคน ขณะที่แผนงานวิจัยและพัฒนา นโยบาย สาธารณะเพื่อสุขภาพ และระบบการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ประเมินการว่าผู้ป่วยจากสารเคมีอาจสูงถึง 200,000-400,000 รายต่อปี ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่โรคเรื้อรังอื่นๆ เช่น มะเร็ง เบาหวาน โรคของต่อมไร้ท่อ และอื่นๆ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยการปนเปื้อนสารเคมีในผักปลอดสารและผักสด โดยคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ร่วมกับกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่พบว่ามีระดับการปนเปื้อนสูงถึงร้อยละ 63.8 และ 67.4 ตามลำดับ⁵

ถ้าดูตัวเลขจำนวนผู้ค้าเคมีภัณฑ์ทางการเกษตร ทั้งปุ๋ย ยา และเมล็ดพันธุ์ พบว่ากว่า 100 บริษัทใหญ่ ผู้ค้าส่ง 500 กว่าราย และร้านค้าย่อยอีก 4,500 ราย ส่วนใหญ่ล้วนอยู่ภายใต้โครงข่ายของบริษัทข้ามชาติ ขนาดยักษ์ 6 รายที่ครองส่วนแบ่งกว่าร้อยละ 70 ของตลาดสารเคมีการเกษตรโลก ได้แก่ ไบเออร์ (เยอรมนี) ซินเจนทา (สวิตเซอร์แลนด์) บีเอสเอฟ (เยอรมนี) ดาว อะโกรไซแอนซ์ (สหรัฐอเมริกา) มอนซานโต้ (สหรัฐอเมริกา) และดูปองท์ (สหรัฐอเมริกา)⁶

เชื่อหรือไม่ว่า บรรดาบริษัทที่มียอดขายทั่วโลกกว่า 3,000-6,000 ล้านดอลลาร์ต่อปีเหล่านี้ ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าให้ไทยแม้สิ่งเดียว เพราะเป็นนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรของรัฐให้ได้ใช้ปุ๋ย ใช้ยาราคาถูก มีหน้าซำยังเริ่มพบพิรุณว่าอาจเสี่ยงภาษีเงินได้ โดยการตกแต่งบัญชีให้ต้นทุนสูงเกินจริงอีกต่างหาก

นายวิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ ผู้อำนวยการมูลนิธิชีววิถี (BioThai) แนะนำให้สังคมไทยออกมาเรียกร้องให้เก็บภาษีกลุ่มบริษัทเหล่านี้ให้มาก ไม่ใช่แค่ภาษีเงินได้เท่านั้น แต่ควรเก็บภาษีนำเข้าสารเคมีเกษตร เหมือนภาษีสารเคมีในภาคอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์ควรควบคุมราคาไม่ให้ค่ากำไรเกินควร

เช่นเดียวกับนายแพทย์ปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเรื่องอันตรายของสารเคมีเกษตร แนะนำให้เก็บภาษีนำเข้า เหมือนที่ประเทศเดนมาร์กเก็บภาษีเพิ่มขึ้นทุกปีจนถึงร้อยละ 60 เพราะไม่ต้องการให้เกษตรกรใช้สารเคมี โดยให้เก็บในลักษณะของ “ภาษีบาป” เหมือนเหล้ากับบุหรี่ แล้วนำเงินไปตั้งกองทุนรักษาผู้ป่วยจากพิษสารเคมีการเกษตร⁶

ระเบียบใหม่ “แข็งนอก-อ่อนใน”?

แม้จะมี พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แต่ผ่านไปเกือบ 20 ปี สารเคมีที่ไม่ได้มาตรฐานกลับท่วมประเทศไทย ภาครัฐในฐานะ “ผู้คุมกฎ” ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าอ่อนแอ ปลอ่ยปละละเลย และมีผลประโยชน์ทับซ้อน ทำให้เกิดการใช้สารเคมีผิดวิธีและใช้มากเกินไป กฎหมายฉบับนี้เพิ่งถูกแก้ไขปรับปรุงและประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2551 โดยเพิ่มมาตรฐานหลายอย่าง ดังนี้⁹

(1) ตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2554 เป็นต้นไป สารเคมีเกษตรที่เคยขึ้นทะเบียนไว้กว่า 2 หมื่นรายการ จะถูกยกเลิก เพื่อจัดระเบียบใหม่ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพกว่าเดิม ห้ามนำเข้าสารเคมีที่ไม่ได้รับอนุญาต โดยให้ขายเฉพาะสินค้าที่เหลือจนกว่าจะหมดเท่านั้น

(2) ผู้นำเข้า หรือผู้ผลิตและจำหน่ายสารเคมีเกษตร ต้องมีเอกสารข้อมูลความปลอดภัยจากห้องปฏิบัติการ GLP (Good Laboratory Practices) ที่มีคุณภาพสูง รวบรวม 30 แห่งทั่วโลก จากเดิมที่ใช้สมัครจากห้องปฏิบัติการใดก็ได้ ทำให้ไม่สามารถควบคุมคุณภาพได้

(3) การขอขึ้นทะเบียนสารเคมีเกษตรแต่ละรายการ อนุญาตให้ใช้ชื่อการค้าได้ 3 ชื่อเท่านั้น จากแต่เดิมที่สามารถตั้งชื่อการค้าได้ไม่จำกัด สารบางตัวมีถึง 500 ชื่อ ซึ่งสร้างความสับสนให้เกษตรกร

(4) การขึ้นทะเบียนใหม่เข้มงวดมากขึ้น ตามหลักเกณฑ์เฝ้าระวัง 9 ข้อ คือ 1) รายงานการเกิดพิษในสัตว์ทดลองที่อาจเป็นผลร้ายต่อมนุษย์ เช่น การเกิดมะเร็ง ทำให้กลายเป็นพิษ ทำให้ตัวอ่อนผิดปกติ ฯลฯ 2) พิษตกค้างในสิ่งแวดล้อมและห่วงโซ่อาหาร 3) ระยะเวลาสลายตัว 4) ระดับความเป็นพิษเฉียบพลันสูง 5) พิษตกค้างในผลผลิตการเกษตร 6) สิ่งเจือปนที่เป็นพิษในการผลิตและการเก็บรักษา 7) อันตรายรุนแรงต่อพืชหรือสัตว์ที่เป็นประโยชน์ เช่น ผึ้ง หนอนไหม ฯลฯ 8) เป็นสารเคมีที่ห้ามใช้ในต่างประเทศหรือไม่ และ 9) ใช้แล้วทำให้ศัตรูพืชระบาดเพิ่มขึ้นหรือไม่

แม้ระเบียบและหลักเกณฑ์ใหม่ดูจะเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ แต่อาจเข้าตำรา “แข็งนอก-อ่อนใน” ดังที่เครือข่ายเกษตรกรและองค์กรพันธมิตรเฝ้าระวังสังเกตได้ว่าเพียงช่วง 3 เดือนแรกของ พ.ศ.2554 (มกราคม-มีนาคม) สารเคมีอันตรายทั้ง 4 ชนิดยังถูกนำเข้าในปริมาณมาก จึงน่าสังเกตว่าเป็นเพราะกรมวิชาการเกษตรผ่อนผันให้สารเคมีที่นำเข้าก่อน 22 สิงหาคม 2554 สามารถขายต่อไปได้อีก 2 ปี หรือบริษัทที่นำเข้าสารพิษดังกล่าวได้รับ “ข้อมูลภายใน” ว่ากรมวิชาการเกษตรกำลังจะอนุมัติให้มีการขึ้นทะเบียนสารพิษทั้ง 4 ชนิดในเร็ววัน¹⁰

ทบทวน-ต้น ประจักษ์

ก่อนและหลังวันที่ 22 สิงหาคม 2554 จึงกลายเป็นช่วงเวลาที่ย้ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุนการขึ้นทะเบียนออกมาประจักษ์หน้า ประชันข้อมูล ขอร้องร้องไปจนถึง “คำขู่” กันตามหน้าสื่อมวลชน

ฝ่ายที่คัดค้านการขึ้นทะเบียน คือ เครือข่ายเกษตรกร เครือข่ายประชาสังคม นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรสิ่งแวดล้อม องค์กรผู้บริโภค ฯลฯ ได้เคลื่อนไหวต่อเนื่อง ทั้งเข้าพบอธิบดีกรมวิชาการเกษตร จัดเสวนาเพื่อเสริมสร้างและเผยแพร่ข้อมูล “มหันตภัยสารเคมีพิษ” ยื่นจดหมายเปิดผนึกถึงนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปจนถึงการชุมนุมขู่ว่าประท้วงหน้ากระทรวงเกษตรฯ เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2554 ขอร้องร้องโดยรวมของเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรพันธมิตร คือ

(1) ยุติการนำเข้าและขึ้นทะเบียนสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างน้อย 4 ชนิด คือ คาร์โบฟูราน เมโทมิล ไดโครโตฟอส และอีพีเอ็น ทันที

(2) ให้กรมวิชาการเกษตรเปิดเผยเอกสารข้อมูลการยื่นขอทะเบียน ข้อมูลและผลการทดลองเกี่ยวกับประสิทธิภาพ การเกิดพิษทั้งระยะสั้น ระยะยาว ผลตกค้างและอื่นๆ และให้เปิดเผยรายชื่อคณะกรรมการอนุกรรมการ หรือคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณารวมทั้งผลการพิจารณาต่อสาธารณชน เพื่อให้กระบวนการขึ้นทะเบียนโปร่งใสและประชาชนมีส่วนร่วม

(3) ควบคุมการโฆษณาและการส่งเสริมการขายของบริษัทสารเคมีการเกษตรอย่างเข้มงวด โดยคณะกรรมการที่มีตัวแทนของเครือข่ายเกษตรกร เครือข่ายวิชาการเฝ้าระวังสารเคมีการเกษตร และองค์กรผู้บริโภค เข้าร่วม

ขณะที่ฝ่ายเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ “ยึดเส้นตาย” ออกไปอีก 2 ปี นำโดย 2 สมาคมใหญ่¹¹ ได้แก่ สมาคมอารักขาพืชไทย (Thai Crop Protection Association-TCPA) มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็น “ระดับบิ๊ก” มีมูลค่าการนำเข้าระดับ 100-6,000 ล้านบาท และสมาคมคนไทยธุรกิจเกษตร ประเด็นสำคัญในการเคลื่อนไหวของ 2 สมาคมดังกล่าวคือ¹²

เรื่องระยะเวลา การกำหนดให้ผู้ค้าสารเคมีต้องขึ้นทะเบียนใหม่หลังวันที่ 22 สิงหาคม 2554 นั้น ไม่มีผู้ค้าคนใดขึ้นทะเบียนได้ทัน เนื่องจากความล่าช้าในการออกประกาศ ความไม่ชัดเจนในรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการขึ้นทะเบียน ตลอดจนความไม่พร้อมในทางปฏิบัติของกรมวิชาการเกษตร

เรื่องค่าใช้จ่าย ข้อกำหนดให้ต้องส่งข้อมูลด้านพิษวิทยาจากห้องปฏิบัติการ GLP ที่มีอยู่ในต่างประเทศนั้น ทำให้ต้องใช้เวลาดังตั้ง 6 เดือนถึง 2 ปี และมีค่าใช้จ่ายสูง ไม่ต่ำกว่า 1-1.5 ล้านบาทต่อสารเคมีแต่ละประเภท เป็นการเพิ่มภาระอย่างมากให้กับผู้ประกอบการ

ถูกโต้กลับควัน!

ข้อเรียกร้องพร้อม “คำขู่” ของกลุ่มผู้ค้าสารเคมีเกษตรถูกโต้แย้งทันที โดยฝ่ายคัดค้านได้จัดพิมพ์ “ประเด็นสนับสนุนการขึ้นทะเบียนควบคุมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และข้อโต้แย้งต่อกลุ่มธุรกิจสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ต้องการให้ขยายระยะเวลาการขึ้นทะเบียนออกไปอีก 2 ปี” ว่าน่าจะใช้เวลาเพียงพอ เพราะหลังจากกฎหมายมีผลบังคับใช้ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2551 ได้ให้เวลาขึ้นทะเบียนจนถึง 22 สิงหาคม 2554 รวมเป็นเวลาถึง 3 ปี กับอีก 6 เดือนเต็มๆ

ส่วนเรื่องต้องเสียค่าตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพถึง 1-1.5 ล้านบาทต่อรายการนั้น ถูกแย้งว่าเป็น “คำกล่าวอ้างที่เกินจริงหลายเท่าตัว” เพราะกรณีประเทศเวียดนาม ซึ่งกำหนดมาตรฐานการตรวจวิเคราะห์แบบเดียวกับกรมวิชาการเกษตรนั้น มีค่าใช้จ่ายประมาณ 3,000-5,000 เหรียญ หรือ 100,000-150,000 บาทต่อรายการเท่านั้น

สุดท้ายคือเรื่องที่ว่าหากเกิดภาวะขาดแคลนสารเคมีจะทำให้ผลผลิตการเกษตรลดต่ำลงถึง 50 เปอร์เซ็นต์ และกระทบต่อการควบคุมเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ก็ถูกโต้ว่าไม่จริง ด้วยเหตุที่เพราะใช้สารเคมีมากเกินไปจน “เหวี่ยงแห” ทำลายแมลงที่มีประโยชน์ไปด้วย ขณะที่เพลี้ยตัวร้ายก็ดื้อยาไปเรียบร้อยแล้ว ทั้งยังมีการอ้างถึงข้อสรุปในการประชุมระหว่างประเทศที่สิงคโปร์เมื่อไม่นานมานี้ว่า “พายุแมลง” ที่เกิดขึ้นในเอเชียมีสาเหตุมาจากการใช้สารเคมีมากเกินไป

แพนดินอบายพิช

ข้อมูล ณ วันที่ 10 กันยายน 2554 ระบุว่ากรมวิชาการเกษตรเตรียมเสนอคณะกรรมการวัตถุอันตรายยกเลิกการนำเข้าสารเคมีการเกษตรอันตราย 4 ชนิดภายในสิ้นปีนี้ โดยกำลังรวบรวมข้อมูลผลกระทบเรื่องพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตร พืชร้ายแรงที่ตกค้างในสิ่งแวดล้อมและในห่วงโซ่อาหาร รวมทั้งผลร้ายต่อมนุษย์ และยังเฝ้าระวังอีก 7 ชนิด หากพบว่ามีผลร้ายแรงก็จะเสนอให้ยกเลิกการนำเข้าเช่นเดียวกัน¹³

กว่า 50 ปีที่การปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตเปลี่ยน “ทุ่งรวงทอง” ให้กลายเป็น “ไร่เนาเคมี” ทั่วประเทศเกิดการสั่งสมและหมักหมมสารพิษปัญหาที่เกี่ยวข้องยุ่งเหยิงไปหมดทั้งวิถีการผลิต วิถีชีวิตเกษตรกร วิถีทางเศรษฐกิจระดับประเทศ ผลประโยชน์ของทุนข้ามชาติ และทุนชาติที่เชื่อมโยงกับ “ผลประโยชน์และอำนาจทางการเมือง” ในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ อนาคตของวิถีการผลิตของเกษตรกรไทยยังควรพึ่งพาสารเคมีแบบเข้มข้นหรือไม่ อย่างไร จึงเป็นเรื่องความเป็นความตายระดับชาติ

ต่อประเด็นนี้ นางสาวพิจันทร์ ฐริสัมบรรณ นักวิจัยจากมูลนิธิชีววิถี เสนอว่า

“ถ้ายังอยู่ภายใต้ระบบเกษตรเชิงพาณิชย์ เน้นการส่งออกตลาดต่างประเทศ จะกดดันให้ต้องทำเกษตรเชิงเดี่ยว การใช้สารเคมีเป็นเรื่องจำเป็น ต้องใช้ยาฆ่าหญ้า ยาฆ่าแมลง ปุ๋ยเคมีบำรุงดิน เพราะเป็นระบบเกษตรที่เปราะบาง เร่งผลผลิตเพื่อเก็บเกี่ยวส่งขาย เกิดการแพร่ระบาดของแมลงศัตรูพืชได้ง่าย ต่างจากเกษตรอินทรีย์ ที่ไม่พึ่งสารเคมี มีตัวห้าตัวเบียน แมลงศัตรูพืชหรือพืชพันธุ์กรรมพื้นบ้าน คอยรักษาสมดุล ระบบเกษตรอินทรีย์เป็นทางเลือกที่ยั่งยืน ช่วยดูแลรักษาชีวิตคน และเป็นเรื่องที่ไม่เกินความเป็นไปได้”¹⁴

จะเลือกเดินไปบนเส้นทางใด...เราอาจไม่ได้เป็นผู้เลือกเอง

“สงครามแย่งชิงทรัพยากร” ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน “ความรุนแรงจากมหันตภัยธรรมชาติ”...อาจเป็นผู้เลือกเส้นทางให้เราเดิน